

Erfinrichtingsplan

Winterswijkseweg 49 te Vragender

Colofon

Erfinrichtingsplan
Winterswijkseweg 49 te Vragender

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever en contactpersoon: J. Overkamp
Winterswijkseweg 49
7134 PN Vragender

Projectnummer en versie: 2163 versie 1.0		Status: definitief
Veldmedewerker(s): P. Leemreise	Auteur: P. Leemreise	Rapportdatum: 13-2-2020
Ligging projectgebied: Winterswijkseweg 49 te Vragender		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1 Aanleiding en doel.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Doel	3
1.3 Voorgenomen activiteiten.....	3
2 Het plangebied	4
2.1 Situering	4
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	4
2.3 Landschap.....	5
2.4 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit in landschappelijke inpassing.....	6
2.5 Kansen voor versterking van het erf en het landschap.....	8
3 Inrichting- en beheerplan.....	9
3.1 Inrichting	9
3.2 Beheer	10

1 Aanleiding en doel

1.1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor splitsing en vergroting van een bestaande woonboerderij aan de Winterswijkseweg 49 te Vragender. De gemeente Oost-Gelre hanteert spelregels bij het splitsen van een boerderij in twee wooneenheden. Zo dient een plan voor landschappelijke inpassing opgesteld te worden en dient er een investering gedaan te worden in de versterking van de kwaliteit van het landschap. Initiatiefnemer heeft Natuurbank Overijssel verzocht om met concrete voorstellen voor erfinpassing en versterking van het landschap te komen.

1.2 Doel

In voorliggend plan wordt een plan voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf gepresenteerd. Een dergelijk plan in de gemeente Oost-Gelre bestaat doorgaans uit twee onderdelen; een inpassing van het erf waarop de ruimtelijke ontwikkeling plaats vindt en een plan voor versterking van landschapswaarden van het omringende landschap.

Het plan voor landschappelijke inpassing van het erf en versterking van het landschap is tot stand gekomen aan de hand van een ruimtelijke analyse van het landschap waarin het plangebied zich bevindt en de aanwezige beplanting op en rond het erf. Het voorstel voor inpassing van het nieuwe erf wordt op een kaart verbeeld en uitgewerkt in een plantlijst van bomen en struiken die aangeplant worden. Uitgangspunten daarbij zijn streekeigen beplantingsvormen en inheems plantmateriaal.

1.3 Voorgenomen activiteiten

Er zijn concrete plannen voor splitsing van de bestaande boerderij in twee woningen en de uitbreiding van een van de te woningen op het erf. Op onderstaande afbeelding wordt de splitsing van de huidige woonboerderij weergegeven.

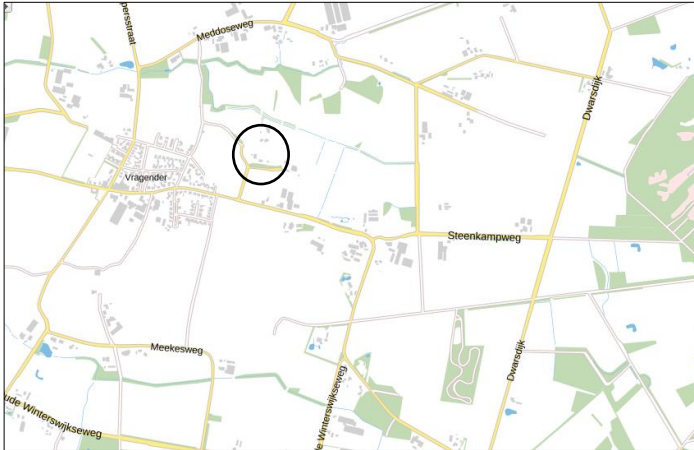

Verbeelding van de voorgenomen activiteiten.

2 Het plangebied

2.1 Situering

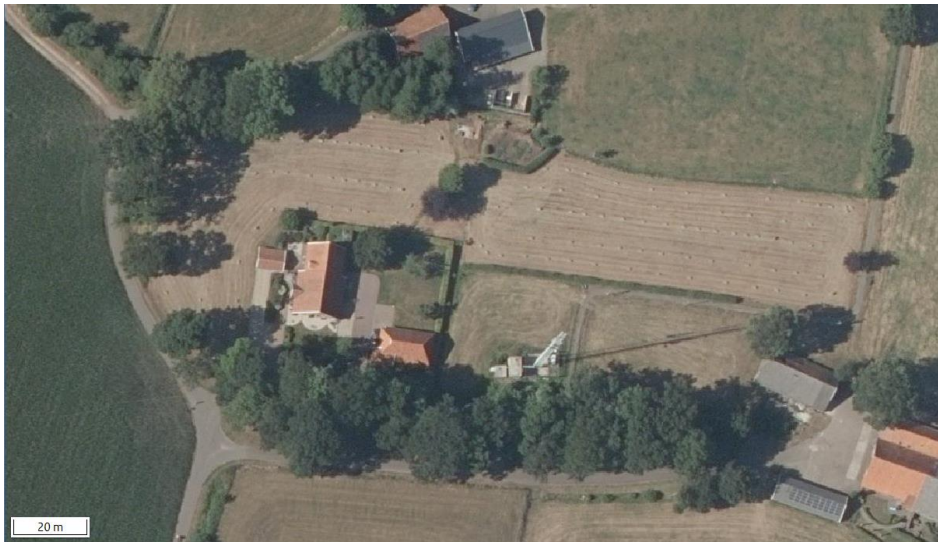
Het plangebied is gesitueerd aan de Winterswijkseweg 49 te Vragender. Het plangebied ligt in het buitengebied, circa 200 meter ten oosten van de woonkern Vragender. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het plangebied weergegeven op de topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de gele cirkel aangeduid (bron: pdok.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een woonerf, omgeven door agarisch cultuurland. Het erf ligt ruim 150 meter ten noorden van de Winterswijkse weg en is toegankelijk via een rustige erftoegangsweg. Vanwege de ligging achter een es, is het zicht op het erf, vanaf de Winterswijkseweg beperkt. Ten zuiden en oosten van de woning staan oude zomereiken. Aan de noordzijde grenst het erf aan hooiland, dat reeds jaren natuurvriendelijk wordt beheerd als hooiland. Op onderstaande luchtfoto wordt het erf weergegeven.

Detailopname van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele cirkel aangeduid (bron luchtfoto: PDOK.nl).

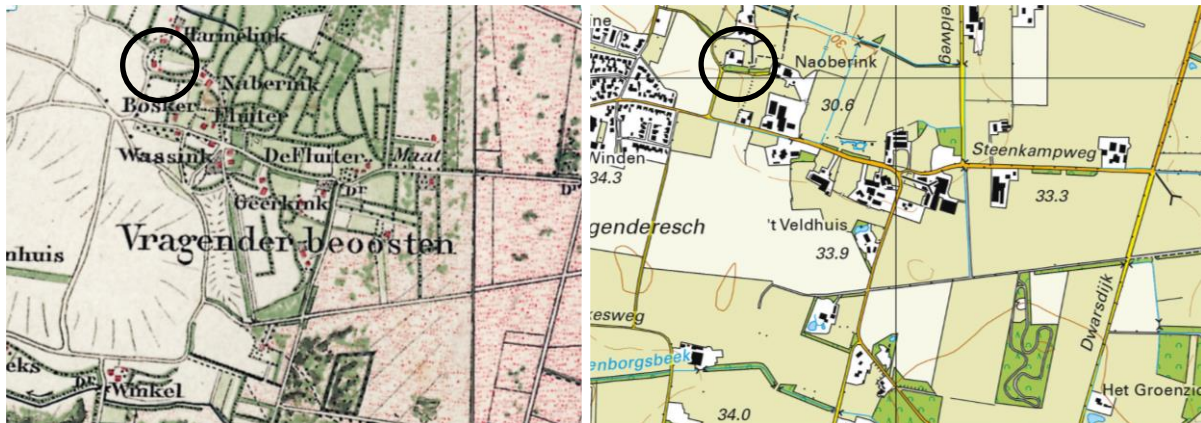

Impressie van het erf en de directe omgeving.

2.3 Landschap

Het landschap rondom het plangebied behoort tot het kampenlandschap, dat ten noorden en oosten van het plangebied over gaat in het heideontginningslandschap. Op de historische topografische kaart van 1900 (zie onder) zijn de 'woeste gronden' nog duidelijk zichtbaar met de paarse kleur. Zoals zichtbaar is het erf een oude bouwplaats die reeds in de 19^e eeuw en mogelijk eerder, opgericht is. Aan de zuidzijde grenst het erf aan de 'Vragender-es'. Dit is een groot escomplex dat ontstaan is rondom de kern Vragender.

Ligging van het plangebied in op de topografische kaart anno 1900 (links) en anno 2017 (rechts).

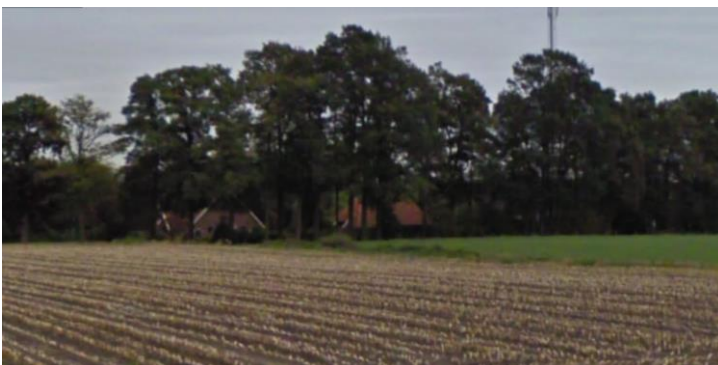
Het kampenlandschap kenmerkt zich door de verspreid liggende boerderijen, veelal op enige afstand van de doorgaande weg, bochtige wegen, ongelijke percelen en een afwisseling van akkers (de kampen), hooilanden en woeste gronden. Deze drie-eenheid vormde de basis van het zogenaamde potstalsysteem dat vanaf de middeleeuwen toegepast werd en er voor gezorgd heeft dat de essen zich konden ontwikkelen tot 'bolle akkers' zoals we die vandaag de dag ervaren in het landschap.

Kenmerkende beplantingsvormen waren kavelgrensbeplanting rondom kampen (om vee te weren van de akker) en houthoutsingels langs de hooilanden. Vermoedelijk had iedere boerderij een eigen bongerd met hoogstamfruitbomen. Laanbomen zijn vermoedelijk pas vanaf het begin van de 20e eeuw aangeplant, veelal in combinatie met verbetering van de wegen. Door één of meerdere ruilverkavelingen, zijn veel karakteristieke elementen van het traditionele kampenlandschap verdwenen.

Tot kenmerkend soorten van het kampenlandschap behoren mispel, zomereik, ruwe berk, 'linde', zoete kers, ruwe iep, gladde iep, zwarte els, boswilg en vogelkers.

2.4 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit in landschappelijke inpassing

Het erf ligt verscholen in het groen en een es, op enige afstand van de doorgaande weg. De erfbeplanting en de beplanting rondom het erf maken dat het erf fraai ingepast is in het landschap. De aanwezige zomereiken aan achter- en westzijde van het erf, geven het erf een historische uitstraling. De aanwezige sierplanten, hagen, solitaire bomen en hoogstam fruitbomen maken het erf tot een fraai ingepast erf.

Zicht op het erf in noordelijke richting, vanaf de Winterswijkseweg (bron: Google streetview).

Initiatiefnemer heeft in de afgelopen jaren op verschillende wijze geïnvesteerd in de landschappelijke inpassing van het huidige erf en de versterking van het omringende landschap. Zo zijn op het erf walnotenbomen beplant, zijn in het naastgelegen hooiland solitaire loofbomen (beuk en zomereik) en een meidoornhaag geplant.

Verfraaiing van het landschap en het erf. Linksboven beuken, rechtsboven walnoten, linksonder zomereik.

Het grasland rondom de boerderij wordt reeds jaren botanisch beheerd middels hooiland beheer. Het perceel wordt niet bemest en jaarlijks gehooid waarbij het maaisel wordt afgevoerd. De meidoornhaag is een fraai landschapselement dat anno 2020 zeldzaam is geworden in het Achterhoekse landschap. Langs de oostrand van het plangebied loopt een fiets-/wandelpad.

Hooiland rondom de boerderij.

Conclusie

Het erf ligt fraai ingepast in een kleinschalig historisch agrarisch landschap. Vanwege de aanwezige erfbeplanting, welke in de afgelopen jaren is versterkt, valt er weinig toe te voegen aan de landschappelijke inpassing van het erf.

De agrarische gronden ten westen en noorden van het erf, worden natuurvriendelijk beheerd (hooilandbeheer).

2.5 Kansen voor versterking van het erf en het landschap

Het huidige erf is feitelijk 'af'. De aanwezige sierplanten, heesters, bomen en struiken zorgen voor een fraaie inpassing van het erf. Aan de achterzijde van de boerderij staan enkele dennen. Deze niet-streekeigen beplanting dient bij voorkeur verwijderd te worden.

De landschappelijke- en ecologische kwaliteit van het omringende landschap kan versterkt worden door de ontwikkeling van struweel en de aanplant van enkele solitaire loofbomen. Het botanisch beheer van het grasland dient voortgezet te worden.

Plan voor landschappelijke inpassing van het erf en versterking van het landschap.

Geadviseerd wordt de volgende elementen toe te voegen aan het landschap:

- Ontwikkelen bramenwal langs de randen van het hooiland; zowel aan de oost- als westzijde van het perceel;
- Aanplant twee zomereiken- of lindenlaanbomen langs het fietspad aan de oostzijde van het perceel;

Te nemen maatregelen:

- Verwijderen dennen aan achterzijde van het erf;

3 Inrichting- en beheerplan

3.1 Inrichting

Voor de versterking van het landschap, worden de volgende maatregelen voorgesteld.

1. Aanplant solitaire zomereik of linde

Langs de oostrand van het plangebied worden twee, als laanboom gekweekte bomen geplant. Dit mogen zomereiken of linden (winter- of zomerlinde) zijn. De bomen hebben een minimale omtrek van 14-16 cm op 1,5 boven de wortelvoet en worden voorzien van twee boompalen en boomband.

2. Ontwikkelen braamstruweel

Door het achterwege laten van maaien, ontstaat na een zoomvegetatie, in de loop der tijd een braamstruweel. Dit struweel is minimaal 1 en maximaal 2 meter breed, gezien vanaf de kavelgrens. Omdat het aangrenzende perceel botanisch wordt beheerd, wordt niet geadviseerd het braamstruweel uit te rasteren.

Voorbeeld van braamstruweel langs de rand van een graslandperceel.

3. Botanisch grasland

Het grasland wordt duurzaam beheerd als hooiland. Hier vinden geen inrichtingsmaatregelen plaats.

3.2 Beheer

Solitaire bomen

De solitaire bomen hoeven niet beheerd te worden zodat deze zich op natuurlijke wijze kunnen ontwikkelen als volwassen boom. Indien laaghangende takken schade of hinder veroorzaken, mag de boom opgekroond worden. Dit dient met terughoudendheid te gebeuren (niet te hoog opsnoeien)

Braamstruweel

De ontwikkeling van zoomvegetatie naar braamstruweel kan enkele jaren duren. Nadat er zich een braamstruweel heeft gevestigd, mag deze jaarlijks voor 10% gemaaid worden, waardoor verjonging gestimuleerd wordt. Jaarlijks wordt een ander deel gemaaid, zodat het totale struweel, eens in de tien jaar gemaaid wordt. Opschietende bomen en struiken in het struweel mogen verwijderd worden.

Hooiland

Het grasland wordt beheerd als hooiland. Daartoe wordt het jaarlijks éénmalig gemaaid en het maaisel afgevoerd. Om de ecologische waarde van het perceel te vergroten, wordt geadviseerd 15% van de totale oppervlakte niet te maaien. In deze hoge, grazige vegetatie kunnen tal van insecten overwinteren. Het overstaande gras mag jaarlijks wisselen en mag ook langs de randen van het perceel staan.

Inpassingsplan Vragenderweg 49,
te Vragender

Bestaande beplanting

- ① Zomereiken
- ② Solitaire beuken (2 stuks)
- ③ Zomereik
- ④ Walnoot (3 stuks)
- ⑤ Sparren
- ⑥ Beuken scheerhaag
- ⑦ Meidoorn scheerhaag
- ⑧ Hoogstam fruitboom
- ⑨ Siertuin met planten en heesters
- ⑩ Hooiland
- ⑪ Beuk

Toe te voegen elementen

- ⑫ Solitaire loofboom (2 stuks)
- ⑬ Braamstruweel

Maatregelen

- ⑤ Sparren rooien

auteur: P.Leemreize
versie 1.0
datum: 13-2-2020